

Prima instanță: Judecătoria Ungheni (A. Rusu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Simciuc, I. Țurcan și Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Nicolae Craiu

examinînd admisibilitatea recursului declarat de către Bambuleac Natalia,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Bambuleac
Oleg împotriva Nataliei Bambuleac cu privire la partajarea în cote-părți ideale a
bunului imobil proprietate comună în devălmășie, dispunerea înstrăinării bunului la
licitație cu distribuirea prețului între coproprietari proporțional cotelor-părți și
încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de către Bambuleac Natalia, fiind menținută hotărârea din
29 martie 2018 a Judecătoriei Ungheni,

c o n s t a t ă:

Bambuleac Oleg a depus cerere de chemare în judecată la 19 august 2016
împotriva Nataliei Bambuleac cu privire la partajarea în cote-părți ideale a bunului
imobil proprietate comună în devălmășie, divizarea proprietății comune pe cote părți
în două bunuri separate și încasarea cheltuielilor de judecată.

Reclamantul în motivarea pretențiilor a indicat că la prin hotărârea din 19
decembrie 2008 a Judecătoriei Ungheni a fost desfăcută căsătoria încheiată între
Bambuleac Oleg și Bambuleac Natalia.

Prin hotărârea respectivă nu a fost soluționată chestiunea privind partajul averii
comune în devălmășie, iar pârâta refuză nemotivat să partajeze pe cale amiabilă
averea comună în devălmășie agonisită în comun în timpul căsătoriei, nu permite
accesul reclamantului în casa de locuit pe care au construit-o împreună, iar din acest
motiv este nevoit să închirieze un spațiu locativ.

La 5 decembrie 2016 Bambuleac Oleg, a depus cerere prin care și-a modificat
pretențiile din acțiune (f.d. 29, 30).

Suplimentar la cele invocate în cererea de chemare în judecată a indicat că
imobilul în litigiu este o încăpere izolată cu o singură intrare separată, cu un singur
grup sanitar, o bucătărie, care este imposibil de partajat în natură.

S-a precizat că atât Bambuleac Oleg cât și Bambuleac Natalia nu dispun de
resurse financiare pentru a procura unul de la celălalt cotă parte din imobilul în
litigiu, la fel pârâta în tot acest răstimp a creat obstacole și s-a opus cu rea credință de
a vinde apartamentul proprietate comună în devălmășie cu scopul de a împărți
valoarea lui.

A solicitat Bambuleac Oleg partajarea în cote-părți egale bunul proprietate comună în devălmășie a lui Bambuleac Oleg și Bambuleac Natalia stabilind fiecăruia a câte ½ cotă parte ideală din apartamentul nr. 51 amplasat în or. Ungheni str. Națională, nr. 25, nr. cadastral 920110619401051. A dispune vânzarea la licitație a apartamentul nr. 51 amplasat în or. Ungheni str. Națională, nr. 25, nr. cadastral 920110619401051 proprietate comună pe cote-părți a coproprietarilor Bambuleac Oleg și Bambuleac Natalia, cu distribuirea prețului, proporțional cotei-părți fiecăruia din bunul imobil respectiv și a încasa din contul Nataliei Bambuleac, în beneficiul lui Bambuleac Oleg cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Ungheni, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de către Bambuleac Oleg împotriva Nataliei Bambuleac cu privire la partajarea în cote-părți ideale a bunului imobil proprietate comună în devălmășie, dispunerea înstrăinării bunului la licitație cu distribuirea prețului între coproprietari proporțional cotelor-părți și încasarea cheltuielilor de judecată.

A fost partajate în cote-părți egale bunurile proprietate comună în devălmășie a lui Bambuleac Oleg și Bambuleac Natalia stabilind fiecăruia a câte ½ cotă-parte ideală din apartamentul nr. 51 amplasat în mun. Ungheni str. Națională, nr. 25, nr. cadastral 920110619401051.

S-a dispus vânzarea la licitație a artamenului nr. 51 amplasat în mun. Ungheni str. Națională, nr. 25, nr. cadastral 920110619401051 proprietate comună pe cote-părți a coproprietarilor Bambuleac Oleg și Bambuleac Natalia, cu distribuirea prețului proporțional cotei-părți a fiecăruia din bunul imobil respectiv.

S-a dispus încasarea din contul Nataliei Bambuleac, în beneficiul lui Bambuleac Oleg, cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în mărime de 1 200 de lei, ceea ce constituie ½ cotă-parte din taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată (f.d. 102, 105-110).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar justifică pretențiile invocate în acțiune.

Manifestînd dezacord față de hotărârea primei instanțe, Bambuleac Natalia, la 29 martie 2018 a contestat-o cu apel, solicitînd casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind tardivă.

Prin decizia din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Bambuleac Natalia, fiind menținută hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Ungheni (f.d. 175, 176-181).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a elucidat toate circumstanțele pricinii, a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar și în consecință a fost emisă o soluție corectă.

Totodată, instanța de apel a stabilit că sunt neîntemeiate argumentele apelantei cu privire la faptul că acțiunea ar fi prescrisă, or, reclamantul/intimat în susținerile verbale anexate în prima instanță a declarat că în noiembrie-decembrie a anului 2014 cînd s-a întors acasă de la muncă de peste hotarele țării, a găsit ușa și lacătul de la apartamentul în litigiu schimbate, iar pârâta i-a îngădit accesul în apartament.

Astfel, cererea de chemare în judecată privind partajul averii a fost înaintată peste un an și opt luni după îngădirea dreptului, adică în interiorul termenului de prescripție, prevăzut de art. 267 alin. (1) Cod civil.

Curtea de Apel Chișinău a mai stabilit că sunt neîntemeiate și argumentele apelatului cu privire la faptul că reclamantul/intimat urma să facă o evaluare a apartamentului și o expertiză tehnică în construcții privind divizarea bunului imobil

în litigiu, iar la materialele cauzei lipsesc probe care ar dovedi că partajarea bunului în natură nu este posibilă.

În acest sens, instanța de apel a subliniat că potrivit prevederilor art. 118 alin. (1) și (5) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor, iar potrivit art. 122 alin. (1) din același cod, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, Bambuleac Natalia, la 14 ianuarie 2019, a contestat-o cu recurs solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța competentă.

În motivarea recursului s-a invocat că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Totodată, recurenta a specificat că instanțele de judecată nu au verificat alte metode privind posibilitatea partajării averii în mod obiectiv. Nu a dispus efectuarea expertizei tehnice, care la începutul procesului s-a solicitat de către reclamant, ulterior, făcînd tot posibil să nu fie partajată averea în natură, necălînd la faptul că apartamentul cu 4 odăi, ușor poate fi împărțit în două părți.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2018, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 182), însă la dosar nu sunt date care ar certifica data recepționării de către recurent a copie deciziei recurate.

Prin urmare, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

Copia recursului a fost expediată în adresa intimatului la 11 februarie 2019, însă pînă la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

Examinînd temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor a verificat dacă recursul este formulat de persoana în drept să-l declare, dacă este depus în termen și dacă nu a fost examinat anterior, și a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Materialele cauzei certifică faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

Audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, precum și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi auzit (a se vedea, de exemplu, Erfar – Avef v. Grecia, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, Marc Brauer v. Germania, 1 septembrie 2016, parag. 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, parag. 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și bunei-administrări a justiției (a se vedea, mutatis mutandis, Benjamin Nersesyan v.

Armenia, 19 ianuarie 2010, parag. 22; Erfar – Avef, ibidem, parag. 41, Marc Brauer, ibidem, parag. 35; Miessen, ibidem, parag. 67; Trevisanato v. Italia, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, Sturm v. Luxemburg, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurenta Bambuleac Natalia a criticat decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2018 în baza articolului 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, la articolul 437 alin. (1), lit. f) din același cod.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată/procedura în ansamblu, reiese în mod cert că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat detaliat.

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că observațiile recurente Bambuleac Natalia nu dezvăluie nici o aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, temeiurile inserate în cererea de recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea de recurs spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurente nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecătii nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (a se vedea, de exemplu, Petrovic v. Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm v. Luxemburg, ibidem, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de art. 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, inter alia, Helle v. Finlanda, 19 decembrie 1997, parag. 55; Latourniere v. Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen v. Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în prezenta cauză (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen v. Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Benjamin Nersesyan, ibidem, parag. 23 – 24; Akaki Tchaghiashvili, ibidem, parag. 34 sau Papaioannou v. Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Bambuleac Natalia nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Bambuleac Natalia.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu